

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2021

Nr 140

LANDSKAPSLAG

om tillämpning på Åland av alkohollagen

Föredragen för Republikens President¹ den 27 augusti 2021

Utfärdad i Mariehamn den 9 september 2021

I enlighet med lagtingets beslut² föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte och tillämpningsområde

I syfte att genom styrning av alkoholkonsumtionen förebygga de samhälleliga, sociala och medicinska skadeverkningarna av alkoholdrycker ska inom landskapets behörighet alkohollagen (FFS 1102/2017), nedan kallad alkohollagen, tillämpas på Åland, till den del den innehåller bestämmelser om tillstånd till servering av alkoholdrycker, med de avvikelser som följer av denna lag. Särskilda bestämmelser om rätt att idka näring i landskapet Åland finns i landskapslagen (1996:47) om rätt att utöva näring.

De i 1 mom. avsedda bestämmelserna i alkohollagen är tillämpliga sådana de lyder när denna lag träder i kraft. Sker därefter ändringar i alkohollagen ska de tillämpas från tidpunkten för deras ikraftträdande i riket.

2 §

Hänvisningar

Hänvisningar i alkohollagen till bestämmelser i annan rikslagstiftning ska inom landskapets behörighet avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

3 §

Landskapsförordning

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av alkohollagen ska tillämpas i landskapet Åland oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver.

4 §

Landskapsregeringen

Landskapsregeringen har inom landskapets behörighet ett ansvar för allmän styrning, planering och uppföljning av regelverket.

Om inte annat särskilt föreskrivs i denna lag ska uppgifter som enligt alkohollagen sköts av rikets myndigheter inom landskapets behörighet skötas av landskapsregeringen.

5 §

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, nedan tillståndsmyndigheten, är inom landskapets behörighet tillståndsmyndighet och har ansvar för sådana övriga uppgifter som enligt alkohollagen i riket sköts av statliga myndigheter. Till sådana övriga uppgifter hör

1) ansvar för tillsynen över servering av alkoholdrycker ombord på fartyg som är hemmahörande i landskapet Åland,

¹ Lagens 9 § och hänvisningen till 9 § i 19 § 2 mom. 3 punkten förordnades att förfalla.

² LF nr 14/2020-2021

SMU bet. nr 9/2020-2021

2) att i den omfattning som är ändamålsenligt föra ett sådant register över näringsidkare som har beviljats eller ansökt om serveringstillstånd som avses i 66 § alkohollagen (*alkoholnäringsregistret*) samt

3) att på ansökan pröva och bevilja serveringstillstånd när serveringsstället finns i landskapet eller när serveringsstället är ett fartyg som är hemmahörande i landskapet Åland och trafikerar mellan landskapet och riket.

Tillståndsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av andra landskapsmyndigheter och kommunala myndigheter få de uppgifter som avses i 63 § 1 mom. alkohollagen, vilka behövs vid bedömning av anmälningar och ansökningar om tillstånd eller för tillsynen över efterlevnaden av denna lag.

6 §

Alkohol- och drogpolicy

Serveringstillståndshavaren ska för varje serveringsställe, för vilket serveringstillstånd har beviljats att gälla tills vidare, sammanställa och fortlöpande upprätthålla en skriftlig alkohol- och drogpolicy, av vilken ska framgå hur serveringsstället ska verka för att

1) förebygga ett riskfullt eller skadligt bruk av alkohol eller droger hos serveringsställets personal samt

2) främja ett ansvarsfullt förhållningssätt till alkohol hos personalen.

Serveringstillståndshavaren ska se till att all personal är informerad om alkohol- och drogpolicyns innehåll samt se till att en aktuell alkohol- och drogpolicy finns tillgänglig för personalen på arbetsplatsen. Varje anställd vid ett serveringsställe ska känna till var på arbetsplatsen de vid behov kan ta del av alkohol- och drogpolicyn.

Landskapsregeringen ska i landskapsförordning besluta närmare om det innehåll som ska finnas i den alkohol- och drogpolicy som avses i 1 mom.

Vad som i 1-3 mom. föreskrivs tillämpas även vid tillstånd som beviljats tills vidare enligt 19 § 3 mom. alkohollagen.

2 kap.

Avvikelser som rör tillståndsplikt

7 §

Serveringstillstånd för alkoholdrycker och försättningar för beviljande av sådana tillstånd

Med avvikelse från 18 § 3 mom. alkohollagen får ett serveringsområde inte på ansökan

utvidgas att omfatta en annan byggnad. Med annan byggnad avses en byggnad som inte är direkt ansluten till den byggnad för vilken ett serveringstillstånd är beviljat.

Tillståndshavaren ska uppmärksamma tillrämliga krav i enlighet med räddningslagen (2006:106) för landskapet Åland, plan- och bygglagen (2008:102) för landskapet Åland samt krav med stöd av dessa bestämmelser. Tillståndsmyndigheten ska informera räddningsmyndigheten om inkomna ansökningar om serveringstillstånd, om ansökningar om godkännanden av områden och lokaler som sådana serveringsområden som avses i alkohollagens 20 §, samt om inkomna anmälningar eller ansökningar om ändring av serveringsområden. Tillståndsmyndigheten ska informera räddningsmyndigheten om fattade beslut om sådana tillstånd och godkännanden.

Två eller flera tillståndshavare får ha samtidigt servering på ett godkänt serveringsområde som avses i 20 § 1 mom. alkohollagen, efter att ha gjort en anmälan om saken till tillståndsmyndigheten. Av anmälan ska framgå vilken av tillståndshavarna som ansvarar för övervakningen på området.

Alkoholfria drycker ska i tillfredsställande urval och till skäliga priser erbjudas vid ett serveringsställe, och inkluderas i prislistor eller menyer som också omfattar alkoholdrycker. Kravet gäller även vid servering ombord på fartyg hemmahörande i landskapet i trafik mellan Åland och utlandet eller i trafik utomlands enligt denna lags 14 §.

8 §

Servering vid tillställningar och evenemang

Den som har gjort en anmälan om servering i en evenemangs-, mötes- eller festlokal eller ett motsvarande område som avses i 20 § 2 mom. alkohollagen ska iaktta de begränsningar och villkor som tillståndsmyndigheten har beslutat ska gälla för serveringslokalen eller -området. Anmälan om serveringen ska vara myndigheten tillhanda senast tre vardagar innan serveringen börjar. Tillståndsmyndigheten ska vid behov informera Ålands polismyndighet om att en sådan anmälan har lämnats.

Republikens president har förordnat att landskapslagens 9 § ska förfalla.

3 kap. Avvikelser som rör servering av alkoholdrycker

10 §

Avvikelser som rör ansvaret för personal som har hand om servering

Med avvikelse från 38 § 2 mom. alkohollagen ska den ansvariga föreståndaren eller en annan person som tillståndshavaren har utsett för uppgiften som föreståndare se till att gällande bestämmelser om servering av alkohol iakttas på serveringsstället, samt ska personligen vara närvarande under de tider när konsumtion av tillståndspliktiga alkoholdrycker sker på serveringsstället.

De skyldigheter som den ansvariga föreståndaren har, eller en sådan annan person som tillståndshavaren har utsett för uppgiften som föreståndare, kan fullgöras även helt utan personlig närvaro på serveringsstället om

1) den totala serveringen av alkoholhaltiga drycker omräknat till ren alkohol inte kan värderas överstiga 50 liter per år eller 8 liter per kalendermånad och

2) en anställd, som fyllt 20 år och som utsetts av tillståndshavaren eller den ansvariga föreståndaren att handha den direkta övervakningen, är närvarande på serveringsstället och

3) den ansvariga föreståndaren eller en sådan annan person som tillståndshavaren har utsett för uppgiften som föreståndare, kan kallas till och inställa sig på serveringsstället inom sextio minuter.

11 §

Avvikelser som rör åldern hos personal som har hand om servering

Med avvikelse från 38 § 3 mom. alkohollagen får inte en person innan denne har fyllt 18 år servera alkoholdrycker med undantag för personer som

1) har en sådan tillräcklig yrkesutbildning för att servera alkoholdrycker som ges enligt en gymnasieexamen med yrkesinriktning inom restaurangbranschen i enlighet med bestämmelserna i 26 § i landskapslagen (2011:13) om gymnasieutbildning, eller har en annan sådan lämplig yrkesutbildning för arbetsuppgiften, eller

2) har fyllt 16 år och genomgår en yrkesutbildning som avses i punkt 1 samt som en del i utbildningen under ledning av en utbildare anlitad för servering av alkoholdrycker.

12 §

Avvikelser som rör serveringstider

Med avvikelse från 43-44 §§ alkohollagen ska landskapsregeringen i landskapsförordning besluta om de tider på dygnet under vilka servering och förtäring av alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol är tillåten på ett serveringsområde inomhus eller utomhus. Landskapsregeringen kan dessutom i landskapsförordning med avvikelse från 44 § 3 mom. alkohollagen besluta om en möjlighet att förlänga serveringstiden, efter en anmälan eller ansökan om det till tillståndsmyndigheten samt kan därvid besluta om hur lång tid före en önskad förlängning en anmälan eller ansökan ska ha lämnats till tillståndsmyndigheten.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning besluta närmare om de utredningar som ska fogas till en anmälan eller ansökan om förlängd serveringstid som lämnas till tillståndsmyndigheten.

44 § 5 mom. alkohollagen är inte tillämplig. I landskapslagen (2016:84) om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen finns särskilda bestämmelser om behandling av en anmälan om förlängd serveringstid som lämnas till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

På ett serveringsområde som avses i 7 § 3 mom. denna lag och 19 § 1 mom. alkohollagen får serveringen inte fortsätta efter klockan 1.30.

13 §

Tillståndsmyndighetens information till Ålands polismyndighet

Tillståndsmyndigheten ska informera Ålands polismyndighet om inkomna anmälningar om förlängd serveringstid samt om beviljade tillstånd som rör avvikelser från serveringstiden.

4 kap.

Avvikelser som rör servering av alkoholdrycker i utrikestrafik

14 §

Avvikelser som rör servering av alkoholdrycker på fartyg i utrikestrafik

Med avvikelse från 47 § 1 mom. alkohollagen avses med servering av alkoholdrycker på fartyg, servering ombord på fartyg hemmahörande i landskapet i trafik mellan Åland och utlandet eller i trafik utomlands.

Bestämmelserna i 6 och 12 §§ i denna lag tillämpas inte på servering av alkoholdrycker ombord på fartyg hemmahörande i landskapet

Åland, i trafik mellan Åland och utlandet eller i trafik utomlands.

5 kap.

Avvikelser som rör tillsyn och styrning

15 §

Egenkontrollplan

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning besluta om närmare bestämmelser om vad en plan för egenkontroll som avses i 56 § alkohollagen ska innehålla.

16 §

Avvikelse som rör personalens kompetens

Med avvikelse från 57 § 2 mom. alkohollagen ska innehavaren av serveringstillstånd se till att den ansvariga föreståndaren eller en sådan annan för uppgiften utsedd person som avses i 38 § alkohollagen har en genom utbildning förvärvad tillräcklig yrkesskicklighet eller genom erfarenhet förvärvad tillräcklig yrkesskicklighet. Genom utbildning förvärvad tillräcklig yrkesskicklighet förutsätter minst ett års heltidsstudier inom restaurangbranschen, om undervisningsprogrammet innehåller undervisning och praktik i servering av alkoholdrycker. Genom erfarenhet förvärvad tillräcklig yrkesskicklighet förutsätter minst tre månaders arbetserfarenhet på heltid av servering av alkoholdrycker samt ett i 58 § alkohollagen avsett intyg som visar personens kunskaper om alkohollagen. Som tillräcklig kompetens som ansvarig föreståndare eller en sådan annan för uppgiften utsedd person som avses i alkohollagens 38 §, godkänns också ett i 58 § alkohollagen avsett intyg som visar personens kunskaper om alkohollagen, om det på serveringsstället endast serveras alkoholdrycker som innehåller högst 22 volymprocent etylalkohol.

Kraven i 1 mom. på att visa tillräcklig kompetens, genom erfarenhet eller genom utbildning förvärvad tillräcklig yrkesskicklighet, eller genom intyg som visar personens kunskaper om alkohollagstiftningen, är ombord på fartyg i utrikestrafik inte tillämpliga för serveringspersonal, ansvariga föreståndare eller en sådan annan för föreståndaruppgiften utsedd person.

17 §

Avvikelser som rör godkända formulär samt beviljande av intyg över kunskaper om alkohollagen

Med avvikelse från 57 § 2 mom. alkohollagen är ett godkänt formulär som visar en persons kunskaper om alkohollagstiftningen

ett sådant formulär som har godkänts av rikets Tillstånds- och tillsynsverk för social- och hälsovården, av Ålands yrkesgymnasium eller av en annan myndighet som landskapsregeringen har beslutat ge sådan behörighet.

Med avvikelse från 58 § 1 mom. alkohollagen kan intyg över kunskaper om alkohollagstiftningen utfärdas av Ålands yrkesgymnasium eller av en annan skola som ger utbildning i restaurangservice och som av landskapsregeringen givits sådan behörighet. Intyget beviljas personer som med godkänt resultat har avlagt ett prov som bedömer deras kunskaper om alkohollagstiftningen, denna landskapslag och kännedom om övervakningsrutinerna, eller som har genomgått utbildning eller som har avlagt en examen som omfattar sådana kunskaper.

Genom landskapsförordning kan utfärdas, bestämmelser om godkännande av intyg som beviljats i riket och som avses 57 § 2 mom. och 58 § 1 mom. alkohollagen.

18 §

Avvikelser som rör tillsynsprogram

Med avvikelse från 61 § alkohollagen är inte bestämmelserna om tillsynsprogram tillämpliga i landskapet till den del de rör servering av alkoholdrycker.

6 kap.

Avvikelser som rör avgifter och påföljder

19 §

Avvikelser som rör påföljder

Bestämmelserna i 71 § alkohollagen är inte tillämpliga.

Tillståndsmyndigheten kan ge tillståndshavaren eller den som bedriver servering som avses i 47 § 1 mom. alkohollagen och 14 § i denna lag, eller 48 § 2 mom. alkohollagen, en skriftlig varning om den eller denne

1) inte iakttar sina skyldigheter vid servering ombord på fartyg i utrikestrafik i enlighet med bestämmelserna i 14 § denna lag och 49 § alkohollagen,

2) inte iakttar sina skyldigheter att tillse att personal har tillräcklig yrkesskicklighet i enlighet med 16 § denna lag,

3) inte iakttar begränsningar som har meddelats med stöd av 22 § alkohollagen eller 47 § alkohollagen,

4) inte iakttar sina skyldigheter att anmäla ändringar enligt 11 § alkohollagen,

5) inte iakttar sina skyldigheter att föra bok och hålla planen för egenkontroll uppdaterad enligt 15 § denna lag och 56 § alkohollagen,

eller om det på serveringsstället eller i serveringsställets omedelbara närhet har förekommit ordningsproblem som beror på brister i planen för egenkontroll eller på att planen inte iakttagits,

6) inte, trots uppmaningar till det, iakttar sina skyldigheter att enligt 62 § 4 mom. alkohollagen lämna anmälningar och upplysningar eller

7) inte iakttar sina skyldigheter enligt 5 kap. alkohollagen.

Skriftlig varning ska inte ges om mer än sex månader har förflutit sedan överträdelsen eller om förfarandet ska bedömas vara ringa, eller om det med tanke på förfarandets art, hur ofta förfarandet upprepats, förfarandets planmässighet, i vilken utsträckning planen för egenkontroll iakttagits och andra omständigheter är oskäligt att ge en skriftlig varning. I sådana fall kan tillståndshavaren ges en anmärkning, om det finns anledning till det.

Med avvikelse från 72 § alkohollagen om återkallelse av tillstånd eller godkännande, ska med påförd påföljdsavgift avses att en skriftlig varning givits enligt 2 mom. och med att en anmärkning givits avse att anmärkning givits enligt 3 mom. De skyldigheter som avses i 72 § 1 mom. alkohollagen som rör verksamhetsutövaren, ska avse skyldigheter enligt 2 mom.

Med avvikelse från bestämmelserna i 73 § alkohollagen om påföljder för överträdelser i utrikestrafik kan tillståndsmyndigheten på fartyg som avses i 47 § 1 mom. alkohollagen och 14 § i denna lag, eller vid de serveringsställen som avses i 48 § 2 mom. alkohollagen

1) förkorta serveringstiderna för högst tre månader om det trots en anmärkning eller en skriftlig varning har förekommit i 2 mom. avsedda överträdelser, eller

2) förbjuda servering för högst en månad, om det trots en anmärkning eller skriftlig varning har sålts alkoholdrycker i strid med 37 § alkohollagen eller om de i 2 mom. 5 punkten avsedda ordningsproblemen beror på grov oaktsamhet eller uppsåt och förfarandet ska betraktas som väsentligt.

20 §

Avvikelser som rör avgifter som tillsynsmyndigheten tar ut

Med avvikelse från 74 § 1 och 3 mom. och 75 § alkohollagen beslutar landskapsregeringen om storleken på de tillsynsavgifter för servering av alkoholdrycker som uppbärs.

21 §

Straff

Med tillägg till bestämmelserna i 90 § alkohollagen om straffbestämmelser gäller att den som med uppsåt bryter mot med stöd av denna lag meddelade

1) villkor för tillstånd att servera alkohol,

2) krav på kompetens eller ålder hos serveringspersonal, eller

3) avviker från sådana bestämmelser som rör serveringstider

ska om inte strängare straff föreskrivs i annan lag för *alkoholförseelse* dömas till böter.

7 kap.

Ikraftträdelsebestämmelser

22 §

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 november 2021.

Landskapsförordningen (2013:59) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om alkohol förblir i kraft efter denna lags ikraftträdande.

Vid ikraftträdandet av denna lag upphävs landskapslagen (1995:92) om tillämpning på Åland av alkohollagen. Tillstånd för servering av alkoholdrycker som har beviljats med stöd av tidigare landskapslagstiftning förblir i kraft efter ikraftträdandet av denna landskapslag, dock så att på rättigheter och skyldigheter att servera alkoholdrycker ska denna landskapslag tillämpas. Sådana rättigheter som enligt 7 § 2 mom. landskapslagen (1995:92) om tillämpning på Åland av alkohollagen har meddelats med stöd av tidigare lagstiftning upphävs från och med ikraftträdande av denna landskapslag.

Den som vid dennas lags ikraftträdande har behörighet som ansvarig föreståndare eller som dennes ställföreträdare ska enligt denna landskapslag anses ha behörighet som ansvarig föreståndare eller en annan för sådan uppgift utsedd person.

Tillståndsmyndigheten ska meddela om förutsättningar för beviljande av tillstånd inte finns enligt denna landskapslag. Tillståndsmyndigheten ska när det bedöms vara motiverat, meddela tillståndshavare om sådana begränsningar som kan meddelas med stöd av 22 § alkohollagen.

Bestämmelserna i 6 § om krav på en alkohol- och drogpolicy är tillämpliga tre kalendermånader efter tidpunkten för denna landskapslags ikraftträdande.

Mariehamn den 9 september 2021

HARRY JANSSON
vicelantråd

Annette Holmberg-Jansson
föredragande minister